

**Hudba, zpěv a tanec v arabské muslimské společnosti:
Pohled náboženských autorit a současná praxe.**

Diplomní práce

Eva Válková

Posudek vedoucího práce.

Autorka práce si vytyčila nepochybně zajímavé a přitažlivé thema, které je však přes své na první pohled snadné řešení, značně složité a po mnoha stránkách náročné.

Je to především proto, že prací o arabské hudbě jako takové je málo, třebaže škála hudebních forem a podob a jejich používání je Blízkém východě velice mnoho, ať je to hudba instrumentální či zpívaná. Postoj k hudbě jako takové nebyl nikdy jednotně kladný a není dodnes takový, třebaže hudba a zpěv jsou velice oblíbené a pěstované. Stačí připomenout některé radikální směry, které dodnes považují hudbu za něco, co odvádí muslimovo soustředění na věci víry, podvrací jeho vnitřní džihád, a některé přímo zakázaly či stále zakazují veřejně dostupné zvuky hudby a jako jedinou výjimku připouštějí melodie rázu rituálního – adĀn a jeho podoby a různé formy recitace Qur'Ánu. S menší ochotou mohou být přijímány již zpěvy při tzv. maulidu, při sŪfĪjských dikrech a pod.

Toto rozporně vnímané a posuzované thema učinila autorka předmětem této své studie věnované výzkumu současného postoje arabských muslimů k hudebnímu projevu a k tanci. Ke zvýraznění případné odlišnosti naší současnosti proti minulosti použila pečlivou analýsu názorů muslimských nábožensko-právních autorit minulosti a současnosti na hudbu a tanec a prostoru, který pro hudbu tolerovaly.

Těmto dvěma problémovým okruhům autorka vyhradila první dvě části své práce (kap. 1. Pohled islámských autorit na hudbu, zpěv a tanec, s. 11-27; kap. 2. Hudba, zpěv a tanec v islámské náboženské praxi, s. 28-36).

Třetí, možno říci ústřední část práce autorka věnuje otázce, jaký je vztah současných arabských muslimů k hudbě, zpěvu a tanci (s. 37-89). Tento problém je možno studovat prakticky pouze pomocí tzv. terénního výzkumu. Autorka tuto možnost neměla a řešení našla ve využití elektronické techniky. Navázala kontakty se 43 respondenty pocházejícími z 10 arabských zemí žijících v nich nebo mimo ně, různého vzdělání, různých právních či dogmatických směrů, jimž položila 41 otázek týkajících se především jejich vztahů k hudbě a tanci a doplněných několika dalšími dotazy týkajícími se sociálního postavení dotazovaných. Dotazníková akce byla samozřejmě anonymní a došla plného ohlasu u oslovených.

Odpovědi na jednotlivé otázky pak autorka podrobně analysovala (s. 40-89).

Studie je uzavřena obsáhlým shrnutím (S. 90-95). Z něho vyplývá, že konzumace hudby a zpěvu je všeobecně velice rozšířena a že ji odmítá jen velmi omezený počet respondentů – representantů muslimské společnosti v této práci. Rovněž tanec je přijímán jen s omezenými výhradami.

Práci uzavírá seznam použitých tištěných (8 titulů) a elektronickou cestou získaných informačních zdrojů (32 titulů). Důležitou přílohou je také seznam otázek položených respondentům (v arabském znění a českém překladu) a charakteristiky hudebních interpretů, televizních a rozhlasových stanic a internetových serverů umožňujících poslech hudby.

Tato práce je prvním pokusem o sondování pohledu současným arabských muslimů na hudbu a tance. Tento pokus byl oprávněně proveden způsobem založeným na sociologické metodě, která byla schopna zprostředkovat představu, jak je v zemích Blízkého východu přijímána hudba a tanec. Pomohla tuto složitou a rozsáhlou problematiku alespoň v malé výseči společnosti vyobrazit. Je pravděpodobné, že podobný obraz by nám poskytl – kdyby to bylo možné – podobný výzkum také v minulých staletích. I tehdy byli odpůrci i příznivci hudby a tance. Těch druhých bylo však – podobně jako dnes – také asi mnohem více než těch prvních..

Práce, pro kterou autorka zvolila vhodnou metodu a při které pracovala zcela samostatně, je zpracována způsobem, který studovanou látku podal jasným a srozumitelným způsobem, její členění je prosté a jasné; ke stránce technické, jazykové a formální nemám připomínek. Autorka ve velikém měřítku a výborně využila techniky elektronických informačních spojů a zdrojů. Knižních publikací k problematice jádra studované tematiky není, k problematice hudebního umění a umělecké theorie a estetiky jen velice málo.

Autorka sice svoji práci označuje za první povrchovou sondu do postojů arabských muslimů k hudbě, zpěvu a tanci v minulosti a současnosti. Domnívám se, že tato sondáž se autorce plně zdařila po všech stránkách a může být přijímána jako užitečný příspěvek k mezikulturnímu a mezináboženskému dialogu v našem tzv. globalisací stále se zmenšujícím světě.

Práci přijímám jako plně odpovídající požadavkům kladeným na závěrečnou diplomní práci a navrhuji, aby byla podrobena diskusi a obhajobě.

V Praze dne 21. ledna 2011.

Prof. Dr. Rudolf Veselý, CSc.,
vedoucí práce